SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 49. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 13, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1992 Ч. 49. РІК XCIX.

В ІНСТИТУТІ ВИЯВИЛИ ПІДПІЛЬНИЙ ОБКОМ КОМПАРТІЇ

Львів (УНІАР). — Тут спеціяльна комісія Львівської Обласної Ради виявила, що в корпусах Львівського Військово — Політичного Училища, яке у післяпутчівський час називалося Інститутом Культури, протягом тривалого часу містився і діяв підпільний обком Компартії. Курсантів систематично підбирували проти влади і демократичних організацій.

Наказом міністра оборони Костянтина Морозова Інститут Культури перетворено знову на військово-політичне училище і на його базі студенти Львова проходитимуть військові навчання. Курсанти, які навчаються там сьогодні, свою науку закінчать, але військові звання отримають кожен у своїй країні.

Міністер оборони також видав наказ про передачу із стратегічних сил СНД до збройних сил України тран спортового полку літаків-заправників ІЛ-76 та ескадрилі літаків АН-12, розташованих в Узині на Київщині.

Й. ШЕФТЕЛЬ ДАЛІ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Єрусалим, Ізраїль. — Газети „Вашінґтон Таймс" і „Файненшел Таймс" знову помістили у числі з 9-го березня короткі звідомлення про справу Івана Дем'янюка, яку ізраїльський Верховний суд відклав недавно на два місяці для того, щоб дати змогу обороні довше попрацювати в архівах КГБ колишнього СССР, у яких є згадка про „Івана Грозного".

У в'язку з відкриттям нових переконуючих докумен тів оборонець справи Дем'янюка, адвокат Йорам Шефтель, домагається тепер від Верховного суду звільнення його клієнта з-під варти.

Як відомо, суд в Єрусалимі засудив в 1988 році І. Дем'янюка на кару смерти за нібито масові вбивства жидів у згаданому концентраційному таборі отруйними газами. Тепер виявляється, що Дем'янюк не то що не керував газовими камерами, але навіть не був у Треблінці. Натомість Іван Марченко, як пише „Вашінґ тон Пост", втік напередодні закінчення Другої світової війни з концтабору і пристав в Юґославії до комуністичних партизанів Тіта.

Більш того, німецький жур нал „Штерн" твердить, що єрусалимський суд цілковито зігнорував небільш німецької кримінальної поліції у Вісбадені, місті у якому приміщені усі гітлерівські документи. Німецькі спеціялісти, переглянувши виказку, надіслану Ізраїлеві совєтським КГБ ствердили, що вона абсолютно фальшива і на її підставі не можна судити людину.

Очевидно, як треба було сподіватися, ізраїльський Верховний суд відхилив прохання Шефтеля. Суддів не переконує навіть те, пише згадана газета, що нові документи доказують помилковість засуду І. Дем'янюка, який не є тією людиною за якою пошукував Ізраїль.

ЗУСТРІЧ З В. БРЮХОВЕЦЬКИМ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Народний Фонд Допомоги Україні, Відділ центрального Ню Джерзі, влаштовує зустріч з д-ром Вячеславом Брюховецьким, ректором Києво-Могилянської Академії, яка відбудеться у п'ятницю, 20-го березня, о год. 7:30 вечора в Центрі Української Культури, С. Бавнд Брук, Н.Дж. В зустрічі братимуть участь д-р Іван Фізер, д-р Іван Головінський, проф. Володимир Петришин і проф. Тарас Гунчак. Модератор — інж. Дам'ян Ґеча.

ТЮМЕНЬ ПОСТАЧАТИМЕ НАФТУ В УКРАЇНУ

Київ (УНІАР, ПС УРП). — Сюди в суботу, 7-го березня, повернулася з Тюмен ської областж, Західний Сибір, урядова делеґація України на чолі з прем'єр-міністром Вітольдом Фокіним. На підставі домовлення з урядом Росії українська делеґація 4 — 6-го березня відвідала Тюмень з метою підписання угоди про постачання нафти і газу в Україну.

Повернувшись до Києва, В. Фокін виступив на українській телевізії і повідомив, що пальне з Тюменської области надходитиме вже у березні, а Україна зобов'язалася постачати Тюменській області продукти та товари першої необхідности. Тюменські нафтовики також вирішили вкладати фонди в трубопрокатне виробництво України, а українські нафтовики, яких в Тюменській області працює до 400,000, допоможуть їм розпочати видобуток газу і нафти в місцях непочатих родовищ Заполяр'я.

Тисячі українських нафтовиків, які працювали в Тюменській області, вже мали повернутися в Україну після того, як тюменські нафтовики і газовики припинили постачати паливо в Україну під приводом того, що Україна, мовляв, не дає цукру та інших продуктів. Насправді Україна постачала продукти до Москви згідно з підписаними угодами, та з Москви ці продукти не надходили до областей Росії. За словами Фокіна, переговори між Україною і Тюменською областю Російської федерації ведуться з осени 1991 року і ніяк не пов'язані з відмовою Туркменістану постачати паливо в Україну. Віднині тюменські українці отримають зарезервоване житло, їм нараховуватимуться пен сії з урахуванням стажу праці в північних районах, вони також отримають част ку під час роздержавлення власности і частину заробіт ної платні отримуватимуть українськими купонами.

Уряд Росії свого часу підписав угоду на постачання Україні 40 міл. тонн нафти у 1992 році. На додаток до цього тюменські нафтовики зобов'язалися відправити в Україну ще 2 міл. тонн нафти. Таким чином Україна діставатиме місячно 3,9 міл. тонн нафти, що, за словами Фокіна, цілком задовольнить потреби України.

Договір 6-го березня підписали В. Фокін, голова Тюменської обласної ради Юрій Шафраник і міністер паливно-енергетичних ресурсів Росії Володимир Лопухін. Так розпочалися горизонтальні зв'язки між виробниками і споживачами окремих суверенних держав.

Як відомо, Україна також отримувала паливо з Середньої Азії, але Туркменістан з 1-го березня припинив постачання нафти і газу в Україну, висунувши нові умови: Україна має купувати пальне за цінами, наближеними до світових стандартів, а з наступного року — тільки за світовими цінами. Про це повідомив на центральній телевізії президент Туркменістану Сапамурад Ніязов. Він додав, що Туркменістан зі свого боку готовий купувати в Україні автомобілі, механізми та інші товари за світовими цінами.

Американська фльота не зуміла стримати корабля з ракетами

Вашінґтон. — Північнокорейський транспортовий корабель, який, як загально здогадуються, віз призначені для Сирії і Ірану ракети „Скад", якими під час недавньої війни на Близькому Сході Ірак обстрілював військові скупчення альянтів в Савдійській Арабії і територію Ізраїля, причалив спокійно, оминувши спритно американські патрульні кораблі, до іранського порту Бандар Аббас. Покищо не відомо для кого призначений смертоносний ладунок, правдоподібно для Іраку, але корабель не міг причалювати до будь-якого іракського порту, стереженого на морі і з повітря американськими літаками. Найкращий шлях для цього є перевезти ракети сушею через іранську територію.

Спочатку існувала можливість, що американські військові кораблі, які у збільшеній кількості перебувають на Середземному морі, затримають корейський корабель і зажадають перевірки товару. Цього, однак, не сталося з невідомих причин. Представники Пентаґону кажуть, що корейське судно ніби зуміло вимкнути сітку кораблів ЗСА, але деякі військові і політичні спостерігачі висловлюють здогади, що З'єднані Стейти Америки не хотіли ще тепер встрявати у конфлікт з Іраном, Іраком, Сирією і комуністичною Кореєю.

Вміжчасі стало відомо, що американські джетові бомбовики не знищили усіх фабрик виробу модерної зброї в Іраку під час війни, а також не знищили навіть половини запасів совєтських ракет „Скад" із звичайним ладунком і хемічними головками. Про це розказав американцям, а зглядно директорові Сі-Ай-Ей, недавній втікач з Іраку, високий старшина армії.

Д-Р А. ПОГРІБНИЙ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Приятелі Руху Північного Ню Джерзі влаштовують доповідь д-ра Анатолія Погрібного, професора Київського Університету, секретаря Правління Спілки Письменників України, провідного діяча Руху, члена Міської Ради Києва, на тему „Україна сьогодні; проблеми утвердження незалежности в Україні". Доповідь відбудеться у суботу, 14-го березня, о год. 7-ій вечора, в залі церкви св. Івана Хрестителя, при Сенфорд авеню в Нюарку, Н. Дж. Після доповіді — запити і дискусія.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ ІНТЕРВЕНЦІЇ НАТО В НАГІРНОМУ КАРАБАХУ

Брюссель, Бельгія. — Агентство Ассошієйтед Пресс й інші повідомляють, що під час обговорення проблем безпеки в світі учасники конференції Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), яка відбувається в Брюсселі на міністерському рівні, не виключали можливості інтервенції НАТО в Нагірному Карабаху, автономної области в Азербайджані, заселеної вірменами за яку тепер ідуть завзяті бої між Вірменією і Азербайджаном. У конфлікті, як інформують західні засоби масової інформації, загинуло вже кількасот осіб, а кількадцять тисяч були поранені.

Це перший раз, кажуть політичні спостерігачі, обговорювалось питання Нагірного Карабаху на форумі НАТО. Державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер і міністри закордонних справ европейських країн, членів цієї оборонної організації погодились, що обговорення цього питання виникло тільки на марґінесі ширшої дискусії про відносини на просторі колишнього Совєтського Союзу і постання там 12-ох незалежних держав. Бейкер підкреслив, що співучасть НАТО у погашенні конфлікту в Нагірному Карабаху і на Закавказзі взагалі, може здійснюватись тільки дипломатичним шляхом. Він додав, що позитивним явищем є те, що країни Співдружности Незалежних Держав, представники яких брали участь перший раз в конференції НАТО, погодились з такою евентуальною розв'язкою, якщо б ситуація там погіршилася.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Барбара Кроссет інформує з Брюсселю, що усі учасники, зі Сходу і Заходу, погодились з пропозицією міністра закордонних справ Німеччини Ганса Дітріха Ґеншера, що усі країни сильно повин ні дбати про мир у світі і гасити конфлікти заздалегідь поки вони ще не розвинулися у справжню війну.

В середу, 11-го березня учасники наради НАТО, зглядно комісії для справ безпеки і співробітництва в Европі, продовжували обговорення цього питання в деталях. Президентом тієї організації обрали чехо-словацького міністра закордонних справ Їржу Дінсбіра. Після закінчення сесії він повинен поїхати особисто до Нагірного Карабаху і на місці встановити потребу участи НАТО у погашенні конфлікту. Десять колишніх республік СССР були включені в членство тієї організації, які від тепер братимуть участь в усіх нарадах НАТО і Комісії безпеки і співробітництва в Европі.

Гуцульський ансамбль „Усмішка" починає турне по ЗСА

Вже на другий день після їхнього приїзду до ЗСА члени гуцульського ансамблю „Усмішка" завітали до УНСоюзу і „Свободи", щоб поінформувати про своє турне по громадах в ЗСА. На фото вгорі (зліва): С. Фіцич, М. Стеф'юк, Ю.Фейда і М. Павлюк.

Філядельфія. — З цього міста почне своє концертове турне по Америці ансамбль з Гуцульщини „Усмішка" з участю солістів Київської опери Марії Стефюк (сопрано) та Стефана Фіцича (тенор). Концерти влаштовує Конференція Гуцульських Товариств Америки та Канади. Виступи ансамблю відбудуться у Філядельфії в п'ятницю, 13-го березня о год. 7-ій вечора в Українському Освітньо-Культурному Центрі, у Рочестері в неділю, 15-го березня о год. 4-ій по полудні в залі школи св. Йосафата, 940 схід Ридж ровд, у Дітройті в суботу, 21-го березня о год. 7-ій вечора в авдиторії IMMC COMC GS, 29500 захід Брук вулиця, Воррен, Миш., у Чикаго в неділю, 22-го березня, о год. 4-ій по полудні в залі школи св. о. Миколая, ріг Райс і Левітт вулиць, у Клівленді — в суботу, 28-го березня о год. 7-ій вечора в залі ім. Митрополита Шептицького в церкві св. Йосафата, 5720 Стейт вул., Парма, Огайо та в Ню Йорку у неділю, 29-го березня о год. 6-ій вечора в залі Українського Народного Дому.

Даток — 10 дол. Дохід призначений на допомогу Гуцульщині через Рух.

Плянують світовий конґрес українських адвокатів

Торонто (СКУЮ). — 15-го і 16-го лютого члени Організаційного комітету для підготови світового кон ґресу українських адвокатів зустрілися в Парижі, Франція. Конґрес відбудеться в Києві від 18-го до 23-го жовтня 1992 року.

Делеґати на зустрічі в Парижі вибрали Ігоря Бардина з Канади головою Організаційного комітету. Комітет має у своєму складі представників з Европи і Північної Америки. В його склад входять: Сергій Головатий (Асоціяція Адвокатів України), Олександер Нечипоренко (Спілка Адвокатів України), Адріян Єнкала (Товариство Українських Правників Великої Британії), Степан Луниковський (Товариство Українських Юристів Франції), Дзвінка Криштальович і Михайло Ворис мол., (Асоціяція Українсько-Американських Юристів), Данило Білак, Христина Маців і Ігор Бардин (Колеґія Юристів при Українсько-Канадській Федерації Професіоналістів і Підприємців).

Учасники паризької зустрічі переглянули письмові пропозиції для 1-го Світового конґресу, приготовані Асоціяцією Адвокатів України і Спілкою Адвокатів України, Асоціяцією Українсько - Американських Юристів і Колеґією Юристів з Канади. Додаткові письмові і усні пропозиції були зроблені Товариством Українських Правників Великої Британії, Товариством Українських Юристів Франції, Адвокатським Клюбом при Об'єднанні Українців в Польщі і поодинокими адвокатами з Бельгії і Німеччини.

Організаційний комітет прийняв програму 1-го Світового конґресу українських адвокатів, яка включатиме дискусії над конститу-

(Закінчення на стор. 4)

Украінські читанки для шкіл виходять завдяки допомозі діяспори

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Ми вже писали про незвичайно важливу акцію Координаційного Комітету Допомоги Україні із виданням українських читанок для шкіл в Україні.

Тепер до редакції заходять проф. Роман Воронка і Володимир Воловодюк, щоб подати нові цікаві інформації про стан праць та потребу дальшої фінансової допомоги українців діяспори.

Проф. Р. Воронка і В. Воловодюк в редакції „Свободи".

Саме про стан збірки розповідає нам її координатор проєкту В. Воловодюк, який приносить нам також зразки листів, що їх дістає від жертводавців, що з повним признанням висловлюються про цю конечну акцію. На жаль, як він підкреслює, більшість дотеперішніх поодиноких жертводавців — це люди старші віком часто емерити, які зі своєї скромної пенсії посилають датки на ту ціль. Досі не відгукнулися, однак, професіоналісти і підприємці. Чому, питаємо, але наш гість не має на це відповіді. Він з вдячністю підкреслює зрозуміння Українського Народного Союзу, що призначив на цю ціль 50,000 дол., але ККДУ зобов'язався заплатити суму 200,000 дол., щоб міністерство освіти України мало змогу забезпечити усі школи новими і добрими шкільними підручниками.

Як розповідає проф. Р. Воронка, головний „мотор" акції, який саме повернувся із довшого перебування в Києві, міністерство освіти дістає постійно листи від батьків з південної і східньої України, що будуть вчити дітей української мови, коли будуть мати для цього відповідні буквари. Із-за їх браку у школах України вживають давні підручники зі статтями про Леніна та Комуністичну партію і на них ще досі виховуються українські діти.

Наразі тут йдеться про викінчення букваря та читанок для перших кляс, але із підручниками до дальших також не можна чекати.

— Як далеко стоїть тепер справа цих перших книжок? — питаємо проф. Р. Воронку.

— Макети здані до видавництва у Києві. Це видавництво колишньої „Радянської Школи", що прибрало тепер назву „Освіта". Тепер, однак, важливим є придбання паперу, а потрібно на п'ять підручників біля 800 тонн і його закуплення і доставу це головна проблема. Друкувати буде правдоподібно друкарня у Харкові.

— Чи уважаєте, що це можливо буде придбати? Тут проф. Р. Воронка розповідає нам вичерпно про прихильність до справи міністра освіти проф. Петра Таланчука, про пильність і велику працю, що її виконали художники і літератори, які підготовили ці перші підручники і про те, які відносно малі гроші в порівнянні із цінами в ЗСА ця

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, в пізних пополудневих годинах легкий землетрус навістив околиці східнього Лонг Айленду та Коннектікат. Керівники Крайового інформаційного центру землетрусів окреслили його „дуже мінімальним", який на скалі Ріхтера позначився числами 2.8. Землетрус не спричинив великих пошкоджень, крім кількох розколин іл звукотремтіння.

ФЕДЕРАЛЬНІ КОНТРОЛЕРИ у своїх звітах пишуть, що приватні ощадностево-позичкові установи в країні вперше за п'ять років минулого року виказали зарібок на майже 2 біл. дол. На їхню думку, це є найкращим доказом того, що допомога уряду цим установам, яка так дорого обійшлася платникам податків, не була даремною. У тому ж звіті говориться й про те, що 2,096 щадничих спілок, які самі втрамилися без урядової допомоги, в загальному самі поліпшили свою ситуацію, позбуваючись поганих позичок, некорисних нерухомостей та в результаті 86 відсотків з цих же спілок при кінці року виказували чималі приходи. Крім цього звід підкреслює і те, що ощадностевопозичкові установи значно зміцнили свою фінансову базу, збільшивши свої резерви.

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИК ПАЛЕСТИНСЬКОЇ делеґації на переговорах з ізраїльтянами проф. Ганан Ашраві заявила, що араби не будуть бойкотувати дальший процес переговорів. Вона відзначила важливу ролю ЗСА в мирному діялозі на Близькому Сході і сказала, що палестинці й араби домовилися з ізраїльтянами про відновлення вашінґтонських переговорів у квітні ц.р.

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, президент Афґаністану Наджібулла виступив із заявою, в якій закликав американську Адміністрацію надати негайну економічну і гуманітарну допомогу його режимові. Зокрема він сказав: „Спільне завдання, яке стоїть перед Афґаністаном, З'єднаними Стейтами Америки і всім цивилізованим світом — вести узгоджену боротьбу з фундаменталізмом. Якщо фундаменталісти захоплять владу, війна затягнеться на довгі роки. Крім того, Афґаністан перетвориться в центр світової контрабанди наркотиків і міжнародного тероризму".

В ПОНЕДІЛОК, 9-ГО БЕРЕЗНЯ, представники кримськотатарського руху оприлюднили звернення до українського народу. В ньому говориться, що від 17-го березня розпочнеться багатоденне пікетування будинку Верховної Ради України з вимогою прийняти рішення про відновлення національної державности кримськотатарського народу у складі України і про признання за ним невід'ємного права на відродження мови і культури. Під цим зверненням стоять також підписи керівників Руху, Української Республіканської Партії й інших громадських організацій, які підтримують боротьбу кримських татар.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ЛАТВІЇ Івар Ґодманіс під час офіційної візити до Швеції заявив, що до 15-го березня його республіка буде готова перебрати контролю над своїми кордонами. У зв'язку з цим прикордонники колишнього Совєтського Союзу повинні залишити Латвію.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕЧЕНСЬКОЇ республіки Джохар Дудаєв і колишній президент Грузії Звіяд Ґамзахурдія дійшли до згоди щодо необхідности створення союзу закавказьких держав. До цього союзу вони пропонують зарахувати також Ставропольський та Краснодарський край, Волгоградську і Ростовську области Росії.

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, Верховна рада Російської федерації обговорювала питання державної символіки. Депутатів було ознайомлено з проєктом державного герба у вигляді двоголового орла на червоному тлі. Ця емблема майже 500 літ була символом російської державности. Пропонований герб позбавлений будь-яких імперських атрибутів.

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, норвезька газета „Берґенс Тіден" вмістила повідомлення про те, що Росія пробувала незаконно продати для однієї норвезької компанії всім тонн окису дейтерію по ціні 460 дол. за кілограм. Справу перевіряє служба безпеки Норвеґії.

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, турецька поліція оприлюднила ім'я терориста, причетного до нападу на стамбульську синагогу. Ним є 20-річний член Гезболи Назмі Ортак. 1-го березня він вкинув декілька гранат до синагоги Неве Шалом. На думку поліції, йдеться про пімсту ісламських фундаменталістів за вбивство ізраїльтянами духовного лідера і керівника Гезболи шейха Аббаса Мусаві.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year*— $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Непристойна атака проти Президента України

Існує українська народна приповідка: „Коли віз їде — собаки гавкають". Тому не має великого значення поява в американській чи іншій західній пресі якоїсь тенденційної статті з непристойними атаками і неприхованою ворожістю супроти України і її Президента, і також яскравою приязню у відношенні до Росії та її Президента. Але прикро, коли автор такої напастливої статті, якого редакція „Ню Йорк Таймсу" представляє читачам, як члена Фундації ім. Карнеґі „для міжнародного миру" — орудує просто фальшивими фактами, намагається персонально дискредитувати обраного народом президента України Леоніда Кравчука та не цурається навіть лякати американських читачів вказуванням на можливість перетворення Сходу Европи у сучасну Юґославію з її міжнаціональною війною. Говорячи про суперників — Росію та Україну — залякує, що Росія розпоряджає арсеналом атомової зброї. Це вже демагогія, яка пахне провокацією.

На сторінці „Ню Йорк Таймсу" з 4-го березня, де друкується авторські статті, за які редакція не відповідає, появилася стаття Дімітрія К. Сімеса з промовистим заголовком „Будьте тверді супроти України". Стаття присвячена — як не смішно — обороні Росії, яку ніби напастує Україна несправедливими і безосновними претенсіями. Л. Кравчукові закидається, що він, буцім то, щоб регабілітувати себе за свою колишню приналежність до Компартії — веде „націоналістичну" політику. Очевидно, промовчує, що Боріс Єльцин має у своїй кар'єрі членство у Політбюрі та у Верховній Раді СССР. Конкретно автор закидає Кравчукові — всупереч правді — вимогу присяги на вірність Україні — всіма колишніми советськими військовиками на території України та всією Чорноморською фльотою. Одне і друге — груба неправда. Уряд України проголосив був, що присяга на вірність України — добровільна. Ніхто в Україні не хотів і не хоче привласнювати собі стаціонованих ще за влади Ґорбачова членів колишньої советської армії і кожна українська людина була би рада, як би неохочі супроти України військові чи цивільні люди переїхали з України куди забажали б. Але автор забув, що у референдумі 1-го грудня 1991 року якщо не всі, то величезна більшість росіян, жидів та поляків в Україні голосували „за" незалежність, бо не хотіли бути надалі економічно експлуатованими, як мешканці колонії. Так само більшість мешканців Криму голосували „за". Як щодо війська, так і щодо Чорноморської фльоти автор фальшиво представляє ситуацію. Україна не потребує важких одиниць військової фльоти. Коли автор твердить, що Єльцин проголосив себе верховним командантом військ і фльоти з уваги на претенсії Кравчука, то з такою самою вірогідністю можна твердити, що Єльцин зробив це тому, щоб легше договоритися з Кравчуком який ніколи не претендував на всю фльоту.

Автор знає, що такі науковці-політики, як Збіґнев Бжезінскі й Генрі Кіссінджер прихильно ставляться до України. Це йому не подобається. Апелюючи до американського Уряду, щоб він посередничив у конфлікті між Росією і Україною — висловлює просто бажання, щоб Росія знала, що Америка є „по її стороні".

Автор, невідомо з якої причини, переборщує суперечки між Москвою і Києвом. Насправді — однаково Боріс Єльцин, як Л. Кравчук, особисто віддавна знайомі, співпрацюють і компромісово ладнають всі розбіжності. Вся стаття Дімітрія Сімеса представляє ситуацію на лінії Москва-Київ „догори ногами". Не Україна атакує Москву та шарпає несправедливими вимогами, а Москва чинить це супроти України, бо такі постаті у Кремлі, як віцепрезидент Росії Руцкой та інші не всилі зрозуміти і погодитися з фактом державної незалежности України. В Україні нема такої реакційної шовіністичної організації як „Пам'ять" у Москві і в ніякій українській газеті ніколи не було таких нападів проти України, як у московській „Правді" і московській телевізії проти України.

Закінчити ці завваги можна тим, що сказано напочатку: не слід хвилюватися такою чи їй подібною іншою ворожою Україні газетною статтею. Такі статті доказують тільки, що існують русофіли й українофоби, але історія великого українського народу переходить над ними на порядок денний — до конструктивної будови української держави на базі демократії, мирного співжиття з усіма сусідами й обережности супроти маленьких людей, які сіють ворожнечу.

Олександер Серафин

УКРАЇНА СТАНЕ ЧЛЕНОМ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ

За даними з Вашінґтону, Україна і вісім інших колишніх республік СССР будуть прийняті в членство Міжнародного валютного фонду (МВФ) на засіданні, яке почнеться 27-го квітня 1992 року. Про це подавала „Свобода" й інші газети. Свої заяви вони внесли вже скоріше. Голосування бальотами членів, яких є 156 почнеться в половині квітня. Нормально, процес прийняття в членство триває досить довго — Чехо-Словаччини вісім місяців, а Польщі чотири роки. Тільки члени МВФ можуть стати членами Всесвітнього банку.

Єдиною нерозв'язаною справою лишилося питання висоти вкладки, яка може становити від п'ять до п'ять і пів більйонів долярів. З цієї суми більше половини припаде Росії, а решта буде поділена поміж Україною і сімома іншими країнами. Четвертина внеску мусить бути вплачена валютою, яку, правдоподібно, позичать їм заможніші держави, а решта буде вплачена своїми державними грішми. Голос члена є віддзеркалений у висоті суми вкладки. Найбагатший член, ЗСА, мають 19.83 відсотка всіх голосів, а найменший має частину одного відсотка.

Колишні республіки радо хотять стати членами, щоб нав'язати ближчі зв'язки зі Заходом і скористати з допомоги МВФ. Члени можуть отримати допомогу у висоті від трьох до чотирьох разів їхньої вкладки.

Мимоволі постає питання, що таке МВФ і які його завдання? МВФ був заснований 44-ма державами разом з Всесвітнім банком в липні 1944 року. Фонд почав свої операції 1-го березня 1947 року. Колишній СССР відмовився стати членом, бо не хотів підчинитися вимогам і виказуватися своїми економічними даними. В половині 1991 року, СССР отримав статус „молодшого члена", що дозволяло йому отримувати поради, але не позички.

МВФ — це організація країн, які хотять підтримувати всесвітню монетарну співпрацю і сприяти збільшенню торгівлі. Вони роблять вклад в економічне покращання своєї господарки і поширюють ринок праці. Після виконання цього завдання, фонд уділяє позички своїм членам, щоб могли подолати фінансові труднощі і дає технічну допомогу, щоб покращати адміністрацію їхньої господарки.

Члени фонду сплачують свої зобов'язання і тим дозволяють іншим членам користати з нього і, в разі потреби, вирівняти свої міжнародні заборгування. Політика фонду міняється відповідно до економічних потреб своїх членів. Усі члени мають рівні права, незалежно до їхньої економічної системи.

Члени постійно звітують управі фонду і подають економічні дані про свою господарку, яка також постійно в свою чергу отримує звідомлення від кожного члена про його економічну ситуацію. Таким чином, фонд є спроможний дати їм потрібну пораду, щоб уникнути фінансові недоліки. Увага фонду не тільки зосереджена на проблемах індивідуальних країн, але також на структурі міжнародної грошової системи. Випрацюванням політики і стратегії допомагає своїм членам співпрацювати для забезпечення стабільности всесвітньої фінансової структури і приносить тривалий економічний ріст.

Американський Уряд, який давніше спротивлявся прийняттю СССР в члени, змінив свою політику, частинно в половині минулого року, і знову з початком 1992 року, в напрямі негайної допомоги у перетворенні господарств колишніх республік СССР і запропонував їх прийняти в члени МВФ і Всесвітнього банку. Це дасть їм доступ до більйонів долярів, які вони можуть використати у формі позичок для розвитку своїх економій.

Для збільшення ресурсів МВФ і щоб тим задовільнити на них попит, рішено ще в червні 1990 року піднести його капітал до 180 більйонів долярів, тобто на 60 більйонів долярів. З цієї підвишки припадає 12 більйонів на ЗСА. З огляду на економічний занепад і перевибори в ЗСА, Адміністрація в Вашінґтоні не робить окремих старань, щоб Конґрес затвердив цю суму. Чинники фонду вважають, що мають біля 15 біл. дол. на позички державам в потребі. Росія старається дістати шість більйонів долярів для стабілізаційного фонду рубля і 12 біл. для фінансування імпортів. Думають, що Україна та інші колишні республіки проситимуть суму понад 10 біл. долярів допомоги. Тому, що ця підвишка капіталу була запляннована ще перед розвалом СССР, і з огляду на теперішню ситуацію, вона не буде вистачальною, щоб задовільнити передбачені запотребування на допомогу.

МВФ, який затруднює понад 1,200 економістів, фінансистів і інших урядовців уже більше рік тому створив окремий східньо-европейський відділ. Колишні сателіти СССР уже користають з цього фонду, бо він виявився, як найкращою допомогою у переході з плянової до ринкової системи господарки. Це є зокрема характеристичним тому, що чартер фонду цього не передбачав.

Роман С. Голіят

Дипломатичні відносини України з Ватиканом

Отець д-р Іван Хома, у своїй праці „Апостольський Престіл і Україна 1919—1922", вказує, що встановлення дипломатичних відносин між окремими державами і Апостольським Престолом відбувається рівночасно, тобто Папа, як Голова Ватиканської Держави приймає представника якоїсь держави з його вірчими грамотами від уряду, в тому самому часі представник Папи (апостольський нунцій) складає вірчі грамоти перед головою відповідної держави.

Графа Михайла Тишкевича 25-го травня 1919 року, прийняв на авдієнції Папа Бенедикт XV, вручивши йому грамоти Директорії Української Народної Республіки, а о. Джованні Дженоккі, член Згромадження Місіонерів Пресвятого Серця, був іменований 13-го лютого 1920 року Апостольським візитатором України, однак, він не мав змоги дістатися на Україну, з причини воєнних дій, і залишився з титулом апостольського візитатора. Якщо б обставини дозволили б йому дістатися на Україну, то зчасом він був би піднесений до гідности апостольського нунція.

Бенедикт XV доручив Східній Конґреґації, видати декрет, яким іменував о. Івана Дженоккі Апостольським Візитатором України, а Східня Конґреґація дала йому всі уповноваження, потрібні для виконання його місії і доручила всім пошану і співпрацю з ним.

Отець Дженоккі — перестудіював географію та історію України і почав вивчати українську мову, в цьому помагало йому українське Посольство при Ватикані. Отець Хома цитує листа о. Дженоккі з 28-го травня 1920 року, в якому він писав: „У Відні я затримався на 48 годин і ввесь час був зайнятий різними українськими комісіями, які залишили мені мало часу... По 20-ох днях перебування в Парижі, я вже більше як 20 днів тут. В Україні тепер страшна війна між поляками і большевиками. Кілька днів тому, прийшли добрі вістки і польський уряд обіцяв мені дати дозвіл їхати в Україну. Однак, справи змінилися і мушу чекати. Пильно студіюю слов'янські мови і щораз краще готуюся до своєї місії. Не можна собі уявити большевицьких звірств, знищень, нечуваних жорстокостей. Орди Тамерляна мали в собі менш диявольського ніж большевики... Поширюються різні заразливі хвороби. Наша культура гине і небезпека для всіх народів вернутись 15 століть назад... Майбутність дуже непевна і я навіть не знаю, чи побачу Україну". (стор. 77).

З Відня о. Дженоккі прибув до Варшави, але в короткому часі, мусів повертатися знову до Відня, бо большевицькі орди були на передмісті Варшави, а польські державні уряди перенеслися до Познаня.

У Відні було багато наших політичних діячів, з якими о. Дженоккі зустрічався, слідкуючи за подіями в Галичині і на Наддніпрянщині, а крім цього, він займався справою військово-полонених, які зникли без вісти в Росії, бо це доручив йому державний секретар кардинал Петро Ґаспаррі. У Відні, він мав нагоду зустрітись з Митрополитом Андреєм і переконатись, „що то свята душа... у великих речах ясно бачить добро, не прив'язаний до своєї думки, терпеливий і сильний, як мученик".

В Україну о. Дженоккі не міг поїхати, але в 1923 році Папа Пій XI (Ахіль Ратті, колишній нунцій в Польщі) вислав його до Галичини. Там, він мав завести ліки і перевірити факти переслідування українських священиків поляками. Відомо, що звіти о. Дженоккі до Державного секретаріяту і до Папи, широко, повно і багатогранно висвітлювали події на Сході Европи, зокрема в Україні.

Нині Україна вступає у дипломатичні відносини з Ватиканом, як повноправний член християнської сім'ї европейських народів.

Микола Бараболяк

КРАВЧУК: ОДИН У ПОЛІ ВОЇН

II

Обговорювались різні про позиції як підкосити Ґорбачова. Врешті „Трійка" дійшла до висновку, що на підставі їх розмов можна скласти угоду. Таке завдання дане експертам, хоч їх було мало. Приємно вразило те, що Кравчук погодивсь підписати це договорення. Видно і Шушкевич і Єльцин побоювались, що Кравчук на співпрацю не піде. Ретроспективно розуміємо, що хоч як нерадо, Кравчук не міг наразі відмовитись від співдії з Москвою, хоч би переходово.

На питання, яке мене хвилює, чому Білорусь не йде слідами України і не підкреслює чіткіше як найяркіше відокремлення від Росії, ось слова Шушкевича: „Україна, як і Білорусь, були придатком імперії. Але Україна в значно меншій мірі. Тому самостійність наших дій буде набагато стриманішою, ніж самостійність дій України. Ви фактично ввели свої гроші. Ми ще дуже далекі від заведення власної валюти. Білорусь за стабілізацію карбованця. Питання армії ми теж ще не можемо вирішувати так як Україна. Це не значить, що ми цього не прагнемо".

Кореспондент „ЗВУ" запитала далі Шушкевича чому в Білорусі не збираються встановити, як в Україні, уряд президента держави? Шушкевич відповів: „Білорусь на це ще не готова. **Вона потребує перш за все, аби людське усвідомлення само дійшло до прийняття важливих рішень. Я хотів би, щоб ви зрозуміли чому: наш народ перебуває в набагато глибшому стані російської асиміляції, ніж український народ. Цей процес досяг таких розмірів, що просто страшно дивитись. Динамізм у галузі політичних рішень приніс би нам тільки шкоду".**

Кореспондент „ЗВУ" заторкнула теж ще одне драстичне питання: „Я другий день у вашому місті, і чуюсь тут, як у СРСР. Пам'ятники, назви вулиць, газета 'Совєтская Білорусь', все нагадує старе. Пам'ятники вождям ленінізму щедро заповняють столицю Білорусі. У Верховній Раді 86 відс. комуністів..." Відповідь Шушкевича: комуністів старого мислення залишилось у нашому парляменті відсотків п'ятдесят. У такій розстановці конституційної більшости у спірних питаннях забезпечити годі. Та справа не лише в парляменті... все білоруське суспільство — це люд комуністичного світогляду. Вони були переконані, що комунізм благородне діло. Кожного дня, йдучи на роботу зустрічаюсь із тим поглядом і я".

Про себе сказав Шушкевич, що його дід був кондуктором на залізниці. Батько-письменник, відсидів 18 літ на засланні. Він сам приєднався до КПСС, щоб пробиватись у житті. Був професором ядерної фізики і проректором Білоруського університету. В 1990 році вийшов депутатом до парляменту і став його головою. Своїм становищем видимо не захоплений, волів би наукову працю, але залишається на пості, бо там його доля поклала. Хвалиться, що батько дружини — українець, тож він приятель України.

Прочитавши це інтерв'ю з з Шушкевичем видно, що не Єльцин, а Кравчук вів перед на нарадах у Біловезькій пущі, що Україні там ніщо не накинено, що коли договорення і є результатом компромісу, то Кравчук поступивсь тільки де в даних умовах конечно, що він виявив при тому великі прикмети лідера. Тож нам не забувати, в яких умовах діяв і дальше діє Кравчук.

Попри Україну тільки Молдова і Азербайджан здеклярували повну незалежність. Що Молдова? Мініятюра, яка мабуть і так стане частиною Румунії. Азербайджан — він проти Москви, бо ворожа йому Вірменія тулиться щільно до грудей „Матушкі". Без опіки Росії їй не бути. Надто близько в пам'яті масакра півтори мільйона вірменів турками 1915 року!

Мусимо тямити, що Україні і її Президентові було б далеко-далеко легше боротись за закріплення нашої самостійности, коли б Кравчук мав за собою повну підтримку інших десяти колишніх совєтських республік. А то вони видимо стоять за якийсь союз, деякі може навіть тісніший, як той якого принципи встановлено у Бресті—Алма-Аті—Мінську. І важко Кравчукові. Не забувати теж, що він мусить не наражувати себе, а тримати на припоні наших партократів, які мають більшість у Верховній Раді. Тож діє на шкоду розбудови української державности той хто нам робить йому серйозні труднощі, як теж пригадує його минуле. Кравчук посланий нам Провидінням!

І не забуваймо теж, що міжнародні кола визнали нові держави, але вони бажали б, щоб Росія мала їх в якійсь опіці.

М. Орест

*
* *

Спогад з далекости віє крильми —
І серцю віщому сниться
Замшілий поріг лісової каплиці,
Де спочивали ми.

Був захід — і сосон Вершини
Стояли в янтарнім огні;
Вечірнім борам, боговитій родині,
Співали ми кротко — в дальній отчині —
Хвалебні пісні...

З циклу „Хорали заходу".
1937

Лариса Боженко

НЕ ЗРАДИТИ ЗАПОВІДЕЙ

(Звертаючись до Шевченка)

II

Значущість його кутої золотом, осяяної світилом генія спадщини не має виміру й обрахунку, не має обріїв і меж, бо вона непідвладна часові, бо є вічною і безсмертною, як слово. Духовна присутність Батька, його ідеологія та пророцтва актуальні й донині торкаються нашого сьогодення. Хіба не таврує поет нинішніх пристосуванців, демагогів і політичних ошуканців, антирухівських керманичів, що своїми діями відкидають далеко назад пошукування і прагнення кращої долі? „Світе тихий, краю милий, Моя Україно! За що тебе сплюндровано, За що, мамо, гинеш?" Справді, як розрита могила наша земля, „степи мої запродані... Сини на чужині, на чужій роботі. Дніпро, брате мій, засихає, мене покидає". Але чи всі почули рахманні, віщі слова? Чи до всіх дійшов смисл слів пророка? „Оглухли, не чують; кайданами міняються, правдою торгують. А що вродить? побачите, які будуть жнива! Схаменіться, недолюди, діти юродиві!". „У чужому краю не шукайте, не питайте того, що немає і на небі, а не тільки на чужому полі. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля. Нема на світі України, немає другого Дніпра; а ви претеся на чужину шукати доброго добра..." Усе роз'яснює Тарас, радить, застерігає, б'є на сполох: „Схаменіться! Будьте люди, бо лихо вам буде".

І сьогодні, а не 150 років тому, доволі у нас того холуйського наймитування, „хахлацкого" самоприниження, блюзнірського плебейства, ницого взаємопожирання і взаємопідсиджування, взаємонещирости й взаємонеповаги, прикрої відчужености й розмежування, розбратаности й розпорошености, мертвотної бездуховности і богозневажницької спустошености, морального каліцтва і рабського убозтва, лакейського звеличення чужинецького й брутального приниження національного.

Вмовляє духовний батько вчитися, як треба, отоді мудрість буде своя, а не запозичена, бож трапилося те, як казав пророк: „і премудрих немудрі одурять!" Одурили, ще й як! А він же напучував, наказував, намовляв безустанно: „Подивіться лишень добре, прочитайте знову тую славу... Все розберіть, та й спитайте тоді себе: що ми?... Чиї сини? Яких батьків? Ким? За що закуті?... То й побачите, що ось, що ваші славні Брути: раби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття — ваші пани... Чого ж ви чванитеся, ви! Сини сердешної України! Що добре ходите в ярмі ще лучче, як батьки ходили?!"

Чи не про нову вже епоху бездолля, епоху диктатури „мірового пролетаріята" промовляє Трибун? Плетиво моторошно-нестерпних видінь виринає в пам'яті, важкими гнітючими думами ятрить, вгризається, калічить серце: „Нема сім'ї, немає хати, немає брата, ні сестри, щоб не заплакані ходили, не катувалися в тюрмі" або в „в далекій стороні", у концтаборах, на засланнях, бо в большевицькій системі й „світа як на те: одна Сибір неісходима".

Пам'ять... Незрадлива радість наша і щастя, гіркий біль і розпука... Чи не страшну голодизну — запляннований большевицькими катами-песиголовцями голодомор тридцятих провіщає Тарас: „Чорніше чорної землі блукають люди", „а голод стогне на селі. Ой, стогне він по всій Україні... Тисячами гинуть голодні люди. А скирти гниють". А вона, наша горопашна Ненька „Обідрана, сиротою понад Дніпром плаче; тяжко, важко сиротині, а ніхто не бачить... Тільки ворог, що сміється... Мовчать гори, грає море, могили сумують, а над дітьми козацькими поганці панують".

І знову вогненно обпалюють пам'ять пророчі рядки, звіщання, написане ним у квітні за 140 років до чорного квітня Чорнобильського пекла, рядки, що торкають найчутливіші оголені нерви, стоголосою кривдою озиваючись: „Та не однаково мені, як Україну злії люди присплять, лукаві, і в огні її, окрадену збудять... Ох, не однаково мені". Приспали, занапастили, вогнем випалили і радіоактивним попелом „велику руїну" засипали. Тепер в його милому, любимому, світлому краю" ні тихої хатиночки... Ні тихої долиночки, ні темного гаю, ні дівчини молодої й малої дитини я не бачу щасливої. Все плаче, все гине... Повсихали сади зелені, погнили біленькі хати, повалялись, стави бур'яном поросли. Село неначе погоріло..." „Зажурилась Україна — Така її доля! Зажурилась, заплакала. Як мала дитина, ніхто її не рятує..."

Лукашевою сопілкою безмежної ніжности, трепетно-світлим, омріяно-осяйним почуттям ліризму виткана його пресвята любов до Вітчизни: „Воскресни, мамо! і вернися в світлицю-хату; опочий, бо ти аж надто вже втомилась, гріхи синовні несучи". Любов до неї тим дужча, чим більше вона страждала в неволі. „Чим нещасніша, тим миліша для нас буває Вітчизна". Любив свою Первомученицю, „всю мізерію оддав їй", терпів за неї, за Україну його катували, та в ній не зневірився ніколи, святий вогонь величі й краси, сили й могутности свого незгасного почуття проніс крізь усю глибінь страдницького життя. Учив затерплі душі наші: „Свою Україну любіть, любіть її... во врем'я люте..." Найкраще патос нев'янучих почуттів до Батьківщини оспівала „Леся Українка" у вірші — „Не він один її любив".

Закінчення буде.

Березень — місяць СФУЖО

Діяльність Світової Федерації Українських Жіночих Організацій ніколи не була ані широко популярною, ані навіть загальновідомою, незважаючи на те, що СФУЖО діє послідовно вже від 1948 року дотепер. Все ж важливість дії СФУЖО не зменшується, а подекуди і зростає. Пригадаймо нашим громадянам, що в різні пори діяльности нашої Федерації саме життя висувало пріоритети дії, в періоді 1948-1955 рр. це було гуртування жіночих організацій, рятування української родини чи то відокремлених воєнними подіями від родин жінок, не раз з малими дітьми, переселення їх у заокеанські країни, не зруйнованої воєнним катаклізмом, збереження дитини на чужому поселенні при українстві.

В період 1955-1965 рр. наголошувано вихід української жінки на міжнародну арену жіночих світових об'єднань. Доводилось виявляти перед чужинецьким світом наше існування і нашу працю, зокрема презентувати на світовому форумі найвищі ідеали української жінки й методи боротьби за їх досягнення. На багатьох конгресах і конвенціях делегатки СФУЖО відкривали їх чужинцям Україну і її трагічну долю.

У період 1965-1976 рр. увага Федерації концентрувалася на проявах Руху Опору в Україні, на участі в ньому жінок поряд з чоловіками. Внутрішній клекіт непокори, духового бунту, що тривав всі ті роки у мовчанні з жаху, під терором, виходив назовні. Коли в Україні наступали жорстокі переслідування за вияв непокори — арешти, заслання в ҐУЛаги вічної мерзлоти, складові організації СФУЖО, часто за порадою Управи СФУЖО чи й від екзекутиви Федерації, писали протестні листи до міжнародних чинників в обороні політв'язнів, а у випадках переслідувань за віру в Бога — в обороні в'язнів сумління.

В періоді 1976-1986 рр. тривала боротьба за українську людину, за збереження її життя у совєтських катівнях через допомогу родинам в'язнів. І лиш в останній період 1986-1992 рр. — у час процесу поступового відродження національних і державних ідеалів в українській спільноті рідного краю Екзекутива й Управа СФУЖО могли осягнути широкий зв'язок з приїжджими дисидентами, допомагати їм і їх родинам, а згодом поворотцям із заслань. Обмін думками, поглядами, спостереженнями з українськими жінками з рідного краю збагачував діяльність членкинь СФУЖО і складових жіночих організацій СФУЖО. Відчувалося, що йдемо до спільної великої мети, що вже не схибимо ніколи із спільно обраного шляху. І таки настав благословенний День Свободи 24-го серпня 1991 року і його всенародне підтвердження 1-го грудня того ж року. І тоді тільки з усією ясністю очам нашим відкрилася та страшна руїна України у всіх аспектах її життя. Потреби величезні, здавалося б — непомірні.

Коли в процесі розвитку організаційної праці й життя нашої Федерації доводилося видавати немалі суми хоча б на згадані тут акції, то треба ж було їх здобувати. На терені ЗСА діє для цієї цілі від 1960-их рр. невтомна у своїй послідовності й завзятті Фінансова Комісія СФУЖО на Америку, яку очолює її надхненниця голова Марія Харина. Гурт жінок, посвячених ідеалам праці СФУЖО, підтримував свою улюблену голову у спільних починах — літературних вечорах, мистецьких виставках, льотереях, а довгі роки в організуванні балів преси, дохід з яких призначувано на видання бюлетеня-журналу „Українка в Світі". Від початково згуртованих 8-ми складових організацій-основників СФУЖО — кількість їх дійшла до 23 організацій на 4-ох континентах. Отож зобов'язання Управи СФУЖО велетенські. А головним принципом нашої Федерації є тепер Україна, допомога всіма можливими способами Батьківщині нашій, що піднялася на свої ще слабі ніжки, що спрямовує свій зболілий зір у нашу сторону...

Цього року в осінню пору плянуємо провести VI конгрес СФУЖО. Хочемо вперше на нашому конгресі вітати Українок з рідного, уже вільного краю. То ж ясним стає кожному, яких коштів на це потрібно, а ми ж існуємо і діємо в СФУЖО без чужих субсидій, за власні гроші — членські вкладки та за добровільні пожертви.

Тому й цього року, в передконгресовий час, з візією вільної, але як же знедоленої України, очікуємо жертвенности нашої щирої і доброї української громади. Для цієї цілі будемо продавати квіти від Фінансової Комісії СФУЖО, печиво, жетони, щоб здобути необхідні фонди на дуже важливу працю СФУЖО!

Тож жертвуймо щедро при збірках Фінансової Комісії СФУЖО на Америку!

Н.П.

Л. СКОРИК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут у приміщеннях Українського Освітньо-Культурного Центру, в понеділок, 16-го березня, о год. 7-ій вечора виголосить доповідь депутат Верховної Ради України Лариса Скорик, яка тепер перебуває в ЗСА. Зустріч із Л. Скорик влаштовує Комітет Оборони Прав України, який діє тепер як Комітет Руху.

Появилася цікава книжка

У початках місяця січня 1992 року в Чикаґо вийшла з друку книжка п. н. „Слідами історії роду Бідів-Курилових". Це історична розвідка про великий рід Бідів-Курилових, початок якого датується другою половиною XVII століття. Книжку написав і видав проф. д-р Михайло Біда.

В книжці згадується які соціяльно-економічні відносини були в Галичині під австрійським пануванням до 1918 року, а які були по 1919 році, коли Польща зайняла наші землі, яку вона застосовувала соціяльно-економічну політику супроти українського народу.

Також у цій книжці автор згадує свою чинну службу в польському війську. Дальше згадується про прихід совєтського війська в західню Україну та установлення соціялістичних порядків, тобто примусове вивласнення „куркулів" і т. д. Дальше про прихід німців та їхні порядки. Життя в Німеччині й про табір у Ґрафенашав біля Мурнав, а також про табори переміщених людей Єґер-Касерне і Піонір-Касерне у Міттенвальді, Баварія. Автор згадує про Українську Економічну Високу Школу в Мюнхені та її педагогічну і наукову діяльність. Дальше згадується про приїзд до вимріяної та благословенної країни Америки, початкова праця в Америці, опісля відповідний перевишкіл і отримання сталої праці, на котрій автор працював до відходу на пенсію. Дальше наукова й педагогічна діяльність автора та видання своїм власним коштом кількох вартісних наукових книжок. Також у сучасну пору вже друкується велика наукова книжка п. з. „Політично-економічні концепції у світлі історії". Це, очевидно, вимагає багато посвяти для науки, а також великих матеріяльних вкладів.

У справі книжки слід звертатися на адресу: Wira Pylypyszyn, 3347 W. Potomac Ave., Chicago, Ill. 60651.

РЕЧНИКИ УРЯДУ заявили, що не будуть більше дозволяти особам, які хворіють на пістряка, АІДС і глаукому курити марихуану, бо від цього вони можуть більше хворіти. Публічна служба здоров'я звітує, що тепер тільки 13 осіб має легальний дозвіл курити маріхуану як засіб лікування, яку вони отримують від Федерального Уряду. Управління харчів і ліків видало додаткових 28 дозволів, але вони не будуть мати змоги з них скористати. Оборонці лікування маріхуаною твердять, що це припиняє нудоти, блювання, втрату ваги та зменшує очний тиск у тих, які лікуються на глаукому. Натомість Билл Ґріґг, речник публічної служби здоров'я, каже, що науковці Країнового інституту здоров'я ствердили наступне: „існуючі факти не вказують на те, що курення маріхуани є допоміжним у лікуванні згаданих хворіб".

УЖЕ ЧЕРЕЗ 10 РОКІВ Франція перероблятиме усі промислові та побутові відпади. Таку програму, котра за попередніми розрахунками коштуватиме 15 біл. франків, розробив і сповнений рішучости її здійснити французький уряд.

Свято державности в Чикаґо

Під свіжими враженнями недавно успішно проведеного референдуму 1-го грудня та проголошення державної незалежности України 24-го серпня минулого року — подій, що унапрямили український народ на шлях державного будівництва, цьогорічні святкування в Чикаго 74-ої річниці Акту української державности з 22-го січня 1918 року та 73-ої річниці соборности патріотична українська громада метрополітального Чикаґо, яка щороку відзначала світлі дати наших визвольних змагань.

Хоч питання проголошення української державности є вже доконаним фактом, однак перед нашим народом стоїть справа розбудови та закріплення тієї державности, до чого ми мусимо включитися всі. До великої радости приєдналася ще й драматичність у цьогорічних святкуваннях, яку спричинила та обставина, що на святі нагороду українського мужа року одержав колишній оборонець в'язня Степана Хмари адв. Ґреґорі Стентон, а при врученні плякети асистував уже не в'язень, а вільний депутат Верховної Ради України Степан Хмара. Багато політичних подій останніх років часто називаємо чудами. Зустріч депутата Хмари зі своїм оборонцем в Чикаго — це теж своєрідне чудо.

Цьогорічні відзначення в Чикаго свята державности відбулися 26-го січня. О 12-ій год. численна українська громада зібралася на площі перед собором свв. Володимира і Ольги на традиційний апель, який провів колишній вояк УПА інж. Степан Ґоляш. Тут відбулося піднесення національних прапорів. Американський гимн відспівала Стефа Гаст, а український — всі присутні. Молитву-слово в наміренні українського народу сказав о. Мирон Панчук.

Після апелю всі перейшли до Культурного Осередку парафії свв. Володимира і Ольги, де у формі бенкету продовжувалися святкування. Бенкет відкрив голова Іллінойського Відділу УККА інж. Орест Бараник, а господарем свята був інж. Ярослав Сидоренко. Бенкет мав святковий характер. Відбулося внесення на залю національних прапорів — американського та українського і відспівання гимнів. Молитву-благання провів Владика Іннокентій, а благословення удилив архиєпископ Константин.

Програма бенкету-свята була багата і змістовна. Святочне слово про акт проголошення української державности в 1918 році виголосив англійською, а відтак українською мовами проф. Володимир Стойко.

Адвокат Ґреґорі Стентон (зліва) приймає нагороду УККА мужа року від Степана Хмари і Ореста Бараника.

Він сказав, що час від часу нам треба пригадати собі, чому народи, а в тому числі і ми, відзначаємо визначні дати. Відповідаючи на власне запитання, він сказав, що святкування таких дат пригадує нам тяглість нашого народу і вклад визначних людей в ту тяглість, бо все те — це фундамент, на якому стоїть нація. Без минулого немає майбутнього, а тому минуле треба шанувати.

Наступним промовцем був Ґреґорі Стентон, який на святі був відзначений нагородою українського мужа року. Адвокат Ґ. Стентон включився в доволі численні ряди гарячих прихильників України, зокрема на відтинку людських прав і то ще тоді, коли окупаційний режим на Україні нехтував тими правами. Він, зокрема, брав активну участь в обороні депутата Верховної Ради України Степана Хмари, коли той був позбавлений депутатського привілею і брутально вкинений до тюрми. З його опису подорожей в Україну та спілкування з українцями було видно, що він захоплювався ентузіязмом донбаських вуглекопів, що брали участь в демонстраціях перед Лук'янівською тюрмою в обороні Хмари. Ґ. Стентон говорив про ненависть до комуністичної системи, що бачив у численних людей, як вони сходилися і демонстрували перед зненавидженою статуєю Леніна на площі Перемоги. Він закінчив своє слово розповідю про розмову, що мав з старенькою жінкою в церкві у Києві. Та жінка сказала йому, що на Україні почалася революція. „Революція ще не закінчилася, — сказала жінка, — але ми її виграємо, бо те, що ми робимо, — це праця Бога".

Наступним і головним промовцем на святі був гість з України вже згадуваний депутат Верховної Ради України та заступник голови Республіканської партії Степан Хмара, якого присутні зустріли вставанням з місць та рясними оплесками. На початку свого виступу С. Хмара передав зібраним вітання від щирих патріотів України. Переходячи до теми дня, він сказав, що день 22-го січня — це українське національне свято, яке український народ буде завжди відзначати, бо всі наступні роки боротьби українського народу проходили під знаком 4-го Універсалу. „Якщо зважимо, — сказав депутат, — що сьогодні над Дніпром відбулося чудо без пролиття крови, то це тільки тому, що вже перед тим пролили кров багато вірних синів і дочок українського народу". С. Хмара розповів, що в 1946 році він чув, як один український партизан говорив, що повстанці не виграють тогочасного бою, але той бій потрібний, щоб виграти війну. На думку Хмари, це були пророчі слова, бо сьогодні ми вже виграємо війну, а виграємо її лише тому, що були перед тим бої. „Щоб успішно завершити наш виграш, — сказав гість, — нам потрібне одне: єдність, єдність на християнській базі, без куластва і злоби".

На святі С. Хмара був нагороджений найвищою військовою грамотою та медалею св. Архистратига Михаїла, яку в імені Централь українських комбатантських організацій на чужині вручили ветерани — Степан Ґоляш, Роман Припхан та Богдан Кашуба. С. Хмара був помітно зворушений нагородою. Приймаючи її, він признався, що ще будучи учнем в школі, поклявся в душі бути борцем за волю України подібно, як в той час були бійці УПА.

Крім надання відзначення мужа року для Ґ. Стентона та вручення військової медалі Хмарі, з нагоди святкувань нашої державности були ще наділені та відзначені почесними грамотами Іллінойського Відділу УККА активні та заслужені громадяни метрополітального Чикаґо: активна діячка жіночого руху Ольга Мартинюк, ветеран українських збройних сил Богдан Кашуба та український патріот і щедрий меценат інж. Володимир Братків. За активну працю в громаді, зокрема у Відділі УККА в Чикаґо, були відзначені посмертно св. п. Григорій Дронь та Ярослав Загородний.

Подаючи звідомлення про цьогорічні святкування річниці 22-го січня, варто відзначити, що цього року прийшло на бенкет 600 осіб, а з браку місця для багатьох не продано квитків. Як і минулими роками, на наше свято державности прибули численні представники колись поневолених, а сьогодні вільних держав. Присутні на бенкеті тепло привітав представник міста Луїс Ґуттерас.

Бенкет закінчено молитвою, яку провів пастор Гарбузюк. Він висловив глибоку подяку Богові за те, що Україна сьогодні вільна і незалежна, а також за те, що в нас були герої, які не жаліли свого життя, щоб ми нині мали вільну Україну.

Лука Костелина

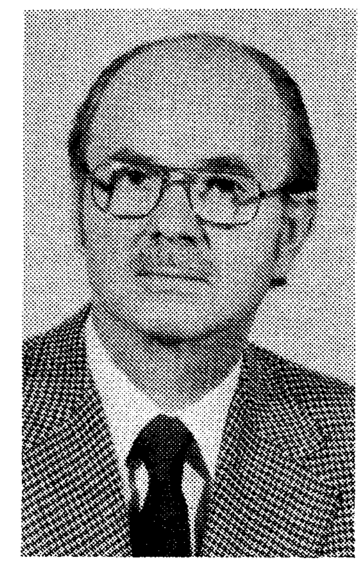
У ВАШІНҐТОНІ СУДДЯ Ройс Лямбертс з федерального окружного суду, призначив 13-те липня днем початку розправи для Клейр Джорда, одного із підсудних голосної Ірано-контра афери. Клейр Джордж — колишній шеф таємних акцій Сі-Ай-Ей в цілому світі, якими він завідував від 1984 до 1987 року. Його оскаржено у десятьох кримінальних злочинах неправдивого свідчення.

75-ліття д-ра П. Демуса

Приємно є поінформувати нашу медичну громаду та українське громадянство, що 27-го грудня 1991 року д-рові П. Демусові сповнилося 75 років. Наш ювілят — це лікар, активний член УЛТПА, церковний і громадський діяч, меценат.

Народився він 27-го грудня 1916 року в с. Мужиловичі Яворівського повіту в селянській родині Григорія і Еви з Грицаків-Демусів. Середню освіту почав у Яворові, а закінчив у Львові, де в 1937 році склав іспити зрілости на філії Української Державної Гімназії. Після цього студіював філософію у Львівській Богословській Академії (чотири семестри) та один рік вищу педагогіку.

Згодом виїхав до Німеччини і тут у місті Єна почав свої медичні студії, закінчивши їх докторатом в університеті міста Ерлянґена, де спеціялізував у внутрішній медицині і дерматології (1946—49).

Д-р Пилип Демус

У 1950 році виемігрував з родиною до Америки. В Чикаґо відбув один рік інтершіпу у шпиталі імені св. Бернарда, а в 1953 році ностифікував свій лікарський диплом. Одержавши дозвіл на лікарську практику в штаті Іллиной, відкрив і провадив її у Мокені, біля Чикґо від 1954 до 1987 року. Д-р Демус належав до кількох американських медичних товариств і до УЛТПА в Чикаґо, де був членом Головної Управи (два роки скарбником і чотири писарем). За віддану і успішну працю був відзначений у 1986 році похвальною грамотою на з'їзді лікарського товариства у Філядельфії.

Д-р Демус є одружений з фармацевткою Володимарою (з дому Когут), має п'ять синів (Адріян, Андрій, Константин, Мар'ян і Марко), двоє з них закінчили медичні студії і працюють у своїх професіях. Пані Володимира відома як поетеса, видала дві збірки поезій („На людських озерах" і „Вічне тепер").

Д-р Демус має за собою велику і продуктивну роботу на національно-культурному і церковному полі. Він був організатором медичних курсів для лікарів-вакаціонерів на Союзівці, був членом Культурного Осередку у Вінніпеґу, є членом Українського Інституту Модерного Мистецтва, членом Управи Українського Національного Музею, членом Головної Управи УЛТПА, членом-прихильником НТШ, представником Гарвардського проєкту на Чикаґо, завдяки йому зібрано тут поважні суми на Український Інститут при Гарвардському університеті.

Д-р Демус є вийнятково щедрим жертводавцем. Він фінансував своїми пожертвами, будову церкви свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, будову Культурного осередку при парафії свв. Володимира і Ольги. Був фундатором пам'яткового Хреста з нагоди тисячоліття хрещення України, одним з визначних фундаторів Інституту Модерного Мистецтва, фінансував будову Культурного Осередку і пам'ятника Шевченка у Продентополісі (Бразилія), склав поважну суму на гарвардську катедру українських студій і Гаравардський проєкт.

Багато йому завдячують такі інституції і організації, як Український Вільний Університет у Мюнхені, Український Музей в Чикаґо, Видавництво „Українська Енциклопедія", Дитяча оселя на Равндлейку біля Чикаго, Бурса для Лемківських дітей в Польщі, комітет сприяння Рухові, чикаґський Відділ.

Загальна сума пожертв за 18 останніх років становить чверть мільйона дол.

Д-р Демус виголосив кілька цікавих і вартісних доповідей, зокрема „Культурна політика князя Володимира Великого і його стосунки з Візантією", „Політичний стан Европи напередодні прийняття Україною Християнства", „Поширення християнства на Русі за князя Володимира та релігійно-культурні впливи Охриди на Київську Русь", „Д-р Юрій Липа — письменник, лікар-мислитель", „Інтервенція царгородських патріярхів у житті Київської митрополії", „Київська православна автокефалія (політичні, соціяльні та релігійні причини її ліквідації)".

Д-р Демус інформував докладними статтями у щоденнику „Свобода" про з'їзди УЛТПА (Вашінґтон, Сан Франціско, Чикаґо, Відень, Івано-Франківське). Крім цього „Свобода" публікувала його статті про Еспанію, про українців у Бразилії, про медичні студії у Ґвадалягарі, про музей у Мілвокі та його українські експонати.

На закінчення бажаємо шановному ювілятові міцного здоров'я та сил до дальшої праці на добро Української Церкви і народу.

М. С. — П. П.

РІК ТОМУ, ПІСЛЯ кривавих подій у Литві, член Українського Демократичного Союзу В. Дуплик, вийшов на Красну площу в Москві з плякатом, на якому було написано: „Ґорбачов — фашистський злочинець". За це Дупляка було притягнуто до кримінальної відповідальности. Деснянський народний суд міста Чернігова виправдав його, мотивуючи своє рішення тим, що зміст плякату — це не образа колишнього президента, а політичне звинувачення.

У ВИСЛІДІ ВИБУХУ в житловому кварталі вірменської столиці в неділю, 8-го березня, загинуло 21 і ранено 18 осіб.

КІРОВОГРАДСЬКА ГЕОЛОГІЧНА експедиція виявила потужну золоту жилу поблизу Нікополя. Вже наступного року розпочнеться, виключно підземним способом, промисловий видобуток українського золота.

Плянують...

(Закінчення зі стор. 1)

цією України, незалежним законодавством, людськими правами, правилами закону і приватною власністю на землю. Праця конґресу буде проводитися при помочі організаційного, резолюційного, фінансового і реєстраційного комітетів конґресу.

Кожна крайова організація адвокатів є відповідальна за реєстрацію своїх членів, які будуть брати участь в конґресі. Для адвокатів в країнах, які не мають крайових організацій, ближчі інформації можна буде отримати, звертаючись листовно до голови Організаційного комітету І. Бардина на таку адресу: 3029 Bloor St., West, Suite 200, Toronto, Ont., Canada M8X 1C5; tel.: (416) 234-9114.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

величезна праця коштувала.

Від В. Воловодюка довідуємося, що всі кошти підготови цих підручників виконали фахівці в Україні за „смішну" ціну — 4,206.20 дол., яку їм виплатив ККДУ.

Для пояснення різниці цін у виданні тут і в Україні проф. Р. Воронка подає, що за 250 дол. йому вдалося видати збірку віршів молодої поетеси, а кошт одної книжки виносив 35 ам. центів.

— Значить, стверджуємо, видання навіть усіх підручників для початкових та середніх шкіл України не вимагає тепер аж таких величезних сум.

Обидва наші гості притакують і тому так сильно апелюють до української громади, щоб широко відгукнулася на цю акцію таки зараз, поки ціни праці та навіть паперу в Україні стоять в порівнянні із нашими так низько. Вони пригадують також, що порівняльну суму до зобов'язань ККДУ згодився зложити великий меценат і щирий український патріот пастор Ярослав Шеп, до 100.000 дол. із доброчинної організації „Думки про віру".

В. Воловодюк зазначує, що перший список жертводавців появиться в березні в пресі. Чеки можна висилати виставляючи їх на ЗУДАК, а кожний жертводавець дістане особисту подяку від ККДУ.

Адреса, на яку слід висилати чеки: W. Wolowodiuk, 66 Susan Drive, Chatham, N.J. 07928.

Прощаємося із нашими гостями з надією, що ця така преважлива акція буде мати вже в короткому часі бажаний успіх у нашій громаді, щоб можна було сказати, що діти України мають нові шкільні підручники, таки лише завдяки діяспорним українцям.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 22-го БЕРЕЗНЯ 1992 р.

Трентон, Н. Дж. Річні загальні збори 116-го Відд. УНС Б-ва „Вільні Козаки", о год. 3-ій по пол. в залі УНДому при Джеремая авеню. На порядку нарад: звіти управи, К. Комісії за 1991 р. та вибір управи на 1992 рік. Проситься всіх членів прибути. — Управа.